

**FROM THE LATE ANTIQUITY TO THE HIGH
MIDDLE AGES: AN ARCHAEOLOGICAL VISION**
DE LA TARDOANTIGUITAT A L'ALTA EDAT MITJANA:
UNA VISIÓ ARQUEOLÒGICA

CIP 94°04/09° FRO

From the Late Antiquity to the High middle Ages : an archaeological vision = La Tardoantiguitat a l'alta Edat mitjana : una visió arqueològica / Marc Bouzas, Lluís Palahí (eds.). - Girona : Càtedra Roses d'Arqueologia i Patrimoni Arqueològic : Documenta Universitaria, 2024. - 1 recurs en línia (343 pàgines) : il·lustracions, plànols, gràfics. - (Moncrapa ; 01)
Descripció del recurs: 17 juliol 2024
Conté: La vil·la de la Gran Via-Can Ferrerons (Premià de Mar, Barcelona) durant l'Antiguitat Tardana / Marta Prevosti Monclús, Rosario Navarro Sáez, Ramon Coll Monteagudo ... - Textos en català, castellà i italià; resums en català, castellà i anglès
ISBN 978-84-9984-615-6

I. Bouzas Sabater, Marc, 1992- , editor literari II. Palahí, Lluís, editor literari III. Contenidor de (obra): Prevosti, Marta. Vil·la de la Gran Via-Can Ferrerons (Premià de Mar, Barcelona) durant l'Antiguitat Tardana IV. Càtedra Roses d'Arqueologia i Patrimoni Arqueològic 1. Ordenació del territori - Europa - S. V-X 2. Ciutats - Europa - S. V-X 3. Espiritualitat - Europa - S. V-X 4. Catalunya - Condicions rurals - S. V-X 5. Europa - Història - S. V-X 6. Catalunya - Història - S. V-X 7. Llibres electrònics

CIP 94°04/09° FRO

Moncrapa - 01

© Universitat de Girona, Càtedra Roses d'Arqueologia i Patrimoni Arqueològic

© Continguts i figures / [Content and figures](#): els autors / [the authors](#)

© Il·lustració de la coberta / [Cover illustration](#): Càtedra Roses d'Arqueologia i Patrimoni Arqueològic

Equip editorial i instruccions per als autors i política editorial / [Editorial team and instructions for authors and editorial policy](#): www.documentauniversitaria.media/

Contacte / [Contact](#):

Càtedra Roses d'Arqueologia i Patrimoni Arqueològic
cat.rosesarqueologia@udg.edu

Universitat de Girona
Plaça Ferrater Mora, 1
17071 Girona
Tel. 972 45 82 90

ISBN: 978-84-9984-615-6

DOI: [10.33115/c/9788499846156_14](https://doi.org/10.33115/c/9788499846156_14)

Girona, 2024

No es permet un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades per altres persones que no siguin les propietàries dels drets. És la llicència més restrictiva ja que només permet que altres persones es descarreguin l'obra i la comparteixin amb altres sempre i quan en reconeguin l'autoria, però sense fer-ne modificacions ni ús comercial.

ÍNDEX

Presentació	7
-------------	---

EL MÓN RURAL. LA FI DE LES VIL·LES I LES NOVES FORMES D'EXPLOTACIÓ

La vil·la de la Gran Via-Can Ferrerons (Premià de Mar, Barcelona) durant l'Antiguitat Tardana	10
---	----

Marta Prevosti Monclús, Rosario Navarro Sáez, Ramon Coll Monteagudo

La <i>villa</i> dels <i>Castellets</i> entre el baix imperi romà i l'època visigòtica (segles v-viii dC)	29
--	----

Adrià Cubo Córdoba, Jordi Morera Camprubí, Josep Francesc Roig Pérez

Arqueologia dels espais de producció al jaciment de Santa Margarida (Martorell). Estructures de combustió, treballs agrícoles i manufactura en un assentament en transformació	42
---	----

Esther Travé Allepuz, Pablo Del Fresno Bernal, Montserrat Farreny Agràs

EL TERRITORI. UN ESPAI EN TRANSFORMACIÓ QUE CAL CONTROLAR

Los últimos romanos en los límites de la romanidad. El extremo occidental de la tarraconense entre germanos y vascones	56
--	----

Jose A. Lecanda

Redescobrint el paisatge medieval del <i>Laci du sud</i> (Itàlia). El <i>Monti Aurunci Project</i> (MAP)	74
--	----

Edoardo Vanni, Federico Saccoccio

Les Terres de Ponent a la Tardoantiguitat (segles iv-viii). Aproximació a la xarxa de poblament i les vies de comunicació	92
---	----

Montse Baiges Minguella

Continuitats i ruptures del poblament romà baiximperial i tardoantic a l'extrem nord-est de l' <i>Ager Tarraconensis</i> (comarques de l'Alt Penedès, Baix Penedès i Garraf)	110
--	-----

Francesc Florensa Puchol, Magí Miret-Mestre

De Tàrraco i l' <i>ager tarraconensis</i> occidental a Tarragona i el camp entre els segles v i xii. Cap a un nou relat històric	136
---	-----

Joan Josep Menchon Bes

El Castellot de Castellví de la Marca (Barcelona), entre l'antiguitat i els feus 151

Ramon Martí, Cristian Folch, Jordi Gibert, Xavier Gonzalo

CIUTATS I VILATGES. ENTRE EL MÓN CLÀSSIC I EL MÓN FEUDAL

Gerunda entre el baix imperi i l'alta edat mitjana 169

J. M. Nolla

La transformació d'Aix-en-Provence (França) entre l'Antiguitat i l'inici de l'edat mitjana 176

Núria Nin

Roses, de la tardoantiguitat a l'època medieval 199

Marc Bouzas i Lluís Palahí

El pas de l'antiguitat a l'edat mitjana al jaciment de l'Esquerda, Osona. Darreres novetats de la recerca arqueològica 213

Imma Ollich, Montse Rocafiguera, Maria Ocaña, Albert Pratdesaba, Esther Travé

Un conjunt ceràmic del segle VI dC a Blanes (la Selva) 228

Joan Llinàs i Pol

L'ESPIRITUALITAT. DELS NOUS RITUALS FUNERARIS A L'APARICIÓ DE LES PRIMERES ESGLÉSIES CRISTIANES

La cultura material d'un monestir Prepirinenc a Catalunya dels visigots a la implantació del feudalisme a Santa Cecília dels Altmiris 238

Walter Alegria Tejedor, Marta Sancho i Planas

Le quattro chiese di Coccabile di Copparo (FE). Una testimonianza di continuità di culto dal V-VII sec. ai giorni nostri 253

Flavia Amato, Marco Bruni, Chiara Guarnieri

El yacimiento de «A Capela» un eslabón en la historia de Catoira 264

Diego Piay Augusto

El jaciment romà de Ca la Madrona, Mataró. Resultats preliminars 276

Jordi Ardiaca Rodríguez

Canvi de paradigma en el món funerari durant l'antiguitat tardana i l'alta edat mitjana al Prepirineu? El cas de la bauma dels Ossos del Clot del Llop (Gironella, Berguedà) 290

Rosa Soler Acedo, Marta Sánchez Soler, M. Eulàlia Subirà

Esquelles o campanes? Revisió de materials sonors del monestir del Bovalar (Segrià, segles vi-viii)	299
Laura de Castellet	
Els orígens de l'església parroquial de Sant Esteve de Canapost (Forallac, Baix Empordà)	309
Jordi Oliver Vert	
ABSTRACT (català)	319
ABSTRACT (español)	327
ABSTRACT (english)	335

UN CONJUNT CERÀMIC DEL SEGLE VI DC A BLANES (LA SELVA)

Joan Llinàs i Pol¹

TROBALLA I EXCAVACIÓ

L'octubre de 2022 es va efectuar una intervenció arqueològica a la finca situada a la cantonada entre els carrers Sant Bonós, 2 i Llarg, 40, al nucli urbà de Blanes, prèvia a la construcció d'un nou habitatge. El solar era un espai de planta trapezoidal, d'uns 80 m² de superfície, ubicat a l'est del barri de sa Massaneda (fig. 1), delimitat al sud pel carrer Sant Bonós, a l'est pel carrer Llarg, i al nord i a l'oest per sengles edificis veïns.²

Figura 1. Ortoimatge del barri de sa Massaneda de Blanes, amb la ubicació dels jaciments i els espais esmentats en el text (font: ICGC).

¹ Atri Cultura i Patrimoni, SLU.

² La intervenció va ser encomanada per Montserrat Garcia Pujadas, copromotora de l'obra, a l'empresa Atri Cultura i Patrimoni SLU, i es va efectuar sota la direcció d'Emma Llach (control) i Joan Llinàs (excavació). Cal agrair la col·laboració de Víctor Catalán, arquitecte responsable de l'obra, i de l'Ajuntament de Blanes, especialment de Toni Reyes, arxiver municipal. Les tasques de control arqueològic foren sufragades pels promotors de l'obra i les d'excavació per l'Ajuntament de Blanes.

L'indret es troba al nord i als peus de la penya dels Padrets, on s'ubica una part de l'*urbs* romana de *Blandae*. El jaciment de la penya dels Padrets és conegut des dels anys setanta del segle XX gràcies a unes primeres excavacions (Vilà et al. 1978; Vilà, 1982; Vilà, 1986; Burgueño, Vilà, 2000) que van posar en relleu la importància de les restes, però que no van tenir, tanmateix, continuïtat fins al 2022, quan s'hi va endegar un ambiciós programa d'excavacions. Els resultats d'aquests darrers treballs, encara en curs al moment de redactar el present estudi i enormement positius, s'han concretat fins ara en una part de l'estructura urbana de l'antiga *Blandae*, de la qual ha quedat al descobert la planta de quatre edificis (un d'ells formats per un rengle de 5 *tabernae*) articulats a banda i banda de l'encreuament entre un *cardo* i un *decumanus*. La cronologia de les estructures de la penya dels Padrets és, tanmateix, curta, ja que s'estén només entre la primera meitat del segle I aC i mitjans del segle I dC, amb una fase urbana prèvia —documentada per primera vegada en la recent campanya de 2023—, que permet pujar la cronologia de l'assentament fins a finals del segle II aC (Llinàs, 2022; Llinàs, 2023).

Als peus de la penya dels Padrets, al barri de sa Massaneda, en els darrers anys s'han anat realitzant troballes esporàdiques durant les obres d'arranjament de carrers i de reforma d'algunes cases, entre les quals destaquen un conjunt de ceràmica dels segles I aC i I dC trobat al carrer Llarg, 36 (Burgueño i Vilà, 2000, p. 33) i, sobretot, unes estructures d'època altimperial que han aparegut recentment al carrer Llarg, 28, les primeres de l'antiga *Blandae* que es documenten fora de la penya dels Padrets.³ Cal remarcar, finalment, una petita intervenció realitzada el 2018 a la plaça Josep Mestres, al costat de la capella de l'Antiga, una construcció del segle XVIII que substitueix un edifici més antic que la llegenda fa arribar fins a l'any 986, però que no es coneix documentalment abans del 1388. Aquesta intervenció va permetre la localització de restes humanes desconnectades i fragments de *tegula* romana, alguns de prou entitat. Malgrat tractar-se de restes remogudes, aquestes *tegulae* delataven la probable existència en aquesta zona de vestigis d'època romana, mentre que les restes humanes podrien indicar la proximitat d'una necròpolis, que de moment no és clar si l'hem de relacionar amb la capella medieval o bé amb la mateixa presència de les *tegulae*, que indicarien una possible àrea cementirial romana o tardoantiga (Llinàs, 2020, p. 206).

Les expectatives de la nostra intervenció al carrer Sant Bonós, 2 eren altes perquè, a banda de les esmentades restes localitzades en altres punts del barri, un sondeig puntual que es va fer en el mateix solar l'any 2002 quan es va enderrocar la casa vella, va permetre recuperar-hi alguns materials d'època baiximperial (Manzano, 2002). Amb aquests precedents, no es va fer estrany que el 2022 el nostre control arqueològic dels moviments de terra de l'obra permetés ben aviat identificar, al nord-oest del solar i sota les restes dels fonaments de la casa enderrocada, una clapa de terra més fosca i orgànica que es va anar concretant i diferenciant a mesura que es rebaixava el terreny (UE 2). La delimitació arqueològica d'aquest estrat, on es van localitzar de seguida materials d'època tardoantiga, va permetre identificar-lo com el farcit d'una fossa retallada en estrats arqueològics més antics.

L'extensió dels moviments de terres de l'obra a la resta del solar va permetre delimitar al final una zona arqueològica que cobria, aproximadament, el terç nord i nord-oest de l'espai afectat. Aquest sector arqueològicament positiu es trobava

3 Els resultats d'aquesta intervenció, dirigida per Daniel Giner Iranzo i Joan Llinàs Pol (Atri Cultura i Patrimoni, SLU), que certifiquen definitivament l'expansió de l'*urbs* fins a tocar de la riera, romanen encara inèdits.

migpartit transversalment per un dels fonaments antics i per un punt, a tocar d'aquests fonaments, on s'hi havia realitzat el sondeig arqueològic l'any 2002 i que va possibilitar —ara ho sabem— la documentació del mateix estrat tardoantic localitzat per nosaltres vint anys més tard. Aleshores, però, degut a la poca superfície excavada, no es va poder datar amb precisió l'estrat localitzat ni esbrinar-ne les característiques i la funcionalitat.

Just en el punt on vam documentar el retall tardoantic hi havia projectat el forat de l'ascensor del nou edifici, per la qual cosa la seva excavació arqueològica era ineludible. A banda, més a llevant, on les obres ja no havien d'incidir-hi més, malgrat tot es va decidir practicar-hi un sondeig, amb la finalitat de documentar l'estratigrafia en la qual estava retallada la fossa tardoantiga. Aquest sondeig va permetre identificar quatre estrats superposats (UE 5, 6, 7 i 8), sense cap estructura, que van oferir una seqüència cronològica que abastava des de la segona meitat del segle I aC fins a mitjan segle I dC: àmfora Lamboglia 2 a la UE 8, Tarraconesa 2 a la UE 7, Pascual 1 a la UE 6 i Dressel 3/2 a la UE 5. No es tractava, però, de nivells d'ocupació ni tan sols d'anivellaments amb finalitat constructiva expressa, sinó que eren sedimentacions produïdes a causa de revingudes de la pròxima riera, el llit de la qual discorria molt a prop, a llevant d'aquest espai. Ens trobaríem, segons tots els indicis, en una zona marginal de l'*urbs* romana de *Blandae*, un espai a tocar de la ciutat, però en un sector ja no urbanitzat i exposat a les crescudes i revingudes de la riera, que delimitaria per l'est l'antiga àrea urbana.

A l'oest del solar, on hi havia el retall tardoantic, es va projectar una cata de 250 per 200 cm. Una vegada enretirat un estrat de la segona meitat del segle XVIII (UE 10), relacionat amb la construcció de la casa vella, ja va quedar ben delimitat un retall (UE 12) que ocupava tot el centre i els costats oest i sud del sondeig (fig. 2). Es tractava d'una fossa de contorns i parets força irregulars, malgrat la seva tendència circular, que fou excavada en la seva totalitat i profunditat, excepte al costat oest, on continuava més enllà del perfil de la cata cap a un espai que no es podia rebaixar tant pels imperatius de l'obra com per no descalçar el mur de la casa veïna. Les dimensions d'aquesta fossa eren uns 150 cm aproximats de diàmetre màxim i una profunditat màxima de 76 cm.

La fossa retallava en part un estrat sorrenc de la primera meitat-mitjans del segle I dC (UE 13), semblant al que s'havia localitzat a l'altre sondeig, i en part el subsol natural, de composició granítica. Al fons de la fossa, retallada al subsol, es va documentar una petita estructura de combustió (UE 17) de forma allargassada amb els extrems arrodonits, de 125 per 23 cm, farcida amb un estrat de carbonets i cendres (UE 18) sense material arqueològic.

Figura 2. Imatge de la fossa del segle VI documentada en el carrer Sant Bonós, 2 de Blanes, abans de la seva excavació.

EL MATERIAL ARQUEOLÒGIC

L'interior de la fossa va aparèixer farcit per quatre estrats superposats (UE 2, 11, 14 i 15). Malgrat que aquests estrats es van diferenciar a causa de determinades característiques pròpies, compartien l'heterogeneïtat de la seva composició i la

diversitat de les inclusions que contenien, on hi havia des de material de construcció (*tegulae*, fragments de morter de calç) fins a elements orgànics (cendres, petits carbons). Pertanyien tots a una mateixa acció, el rebliment de la fossa, efectuada en un moment molt concret i específic.

Entre el material arqueològic que es va recuperar en aquest rebliment destaca amb diferència la ceràmica. Pel que fa al material no ceràmic, només comptem amb la presència d'una quarantena d'elements de fauna terrestre (encara pendent d'estudi), un exemplar de fauna malacològica, un clau de bronze i un fragment sense forma de vidre.

La ceràmica estava composta per un total de 730 fragments, entre els quals destacaven clarament la ceràmica comuna oxidada a torn, amb 259 fragments, i l'àmfora africana, amb 235 fragments, alguns dels quals pertanyents a les mateixes peces. Cal esmentar també que una petita part d'aquest conjunt ceràmic corresponia a exemplars de cronologies residuals, pertanyents en la seva major part al segle I dC (àmfora tarraconesa sobretot, però també algun fragment episòdic de T. S. Itàlica, Sudgàl·lica, Hispànica, Africana A i africana de cuina), que provindrien molt probablement de l'entorn estratigràfic immediat, de cronologia altimperial, en el qual estava retallada la fossa que estudiem. Per això, també hem de considerar que alguns fragments — indetriables — de ceràmica comuna i d'àmfores bètiques i indeterminades que es van recuperar pertanyin igualment a aquesta cronologia més reculada.

El material tardoantic, que conforma la major part de la ceràmica recuperada en el farcit de la fossa, és un conjunt molt tancat i totalment homogeni des del punt de vista cronològic. Pel que interessa en aquest estudi i a partir de les formes identificades, analitzarem la T. S. Africana D i les àmfores africanes, i farem un esment no tan detallat a la ceràmica comuna oxidada i a la ceràmica reduïda de cuina.

La T. S. Africana D (fig. 3 i 4) constitueix la major part de la vaixel·la fina localitzada (18 fragments d'un total de 22). És un conjunt reduït, però, tanmateix, amb un repertori formal variat i ben significatiu:

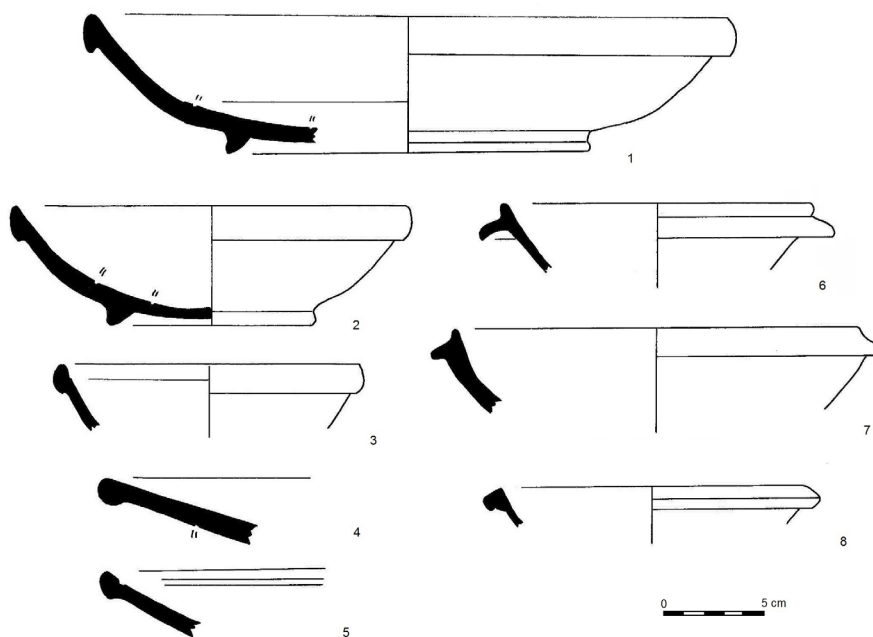

Figura 3. T. S. Africana D. 1-Hayes 103A; 2-Hayes 99 v. Lamb 1; 3-Hayes 99; 4-sim. Atlante XLVI, 5; 5-Hayes 104B; 6-Hayes 91B; 7-Hayes 91, v. Lamb.24/25; 8-sim. Hayes 94.

- f. Hayes 91 B, sim. Atlante, XLVIII, 14. 1 ind.
- f. Hayes 91 C o D. 1 ind.
- f. Hayes 91, var. Lamb. 24/25. 1 ind.
- f. Hayes 91 indet. 1 ind (base estriada).
- f. Hayes 94 sim. 1 ind.
- f. Hayes 99, var. Lamb. 1. 2 ind.
- f. Hayes 103A, var. Gallia 1962, p. 52, fig.8. 1 ind.
- f. Hayes 104B. 1 ind.
- f. Atlante XLVI, 5. 1 ind.
- 1 base decorada en estil E (ii)

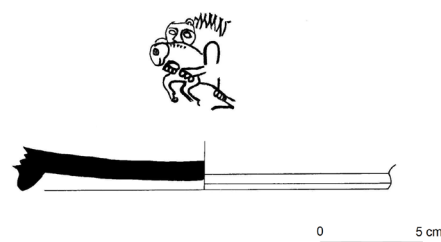

Figura 4. T. S. Africana D. Base amb decoració estil E (ii).

A banda d'aquests exemplars, hi ha amb un petit fragment de vora i 5 fragments informes, també de T. S. Africana D, que no hem pogut classificar.

Pel que fa a les àmfores africanes (fig. 5), en canvi, els fragments informes —alguns dels quals pertanyen als mateixos individus, entre dos i tres— són absolutament majoritaris, fins al punt que només comptem amb tres vores amb forma identificable (Keay 35B, Keay 55A i Keay 62A) i tres pivots amb les motlures pròpies de la forma Keay 62 (Keay, 1984, pp. 339-344).

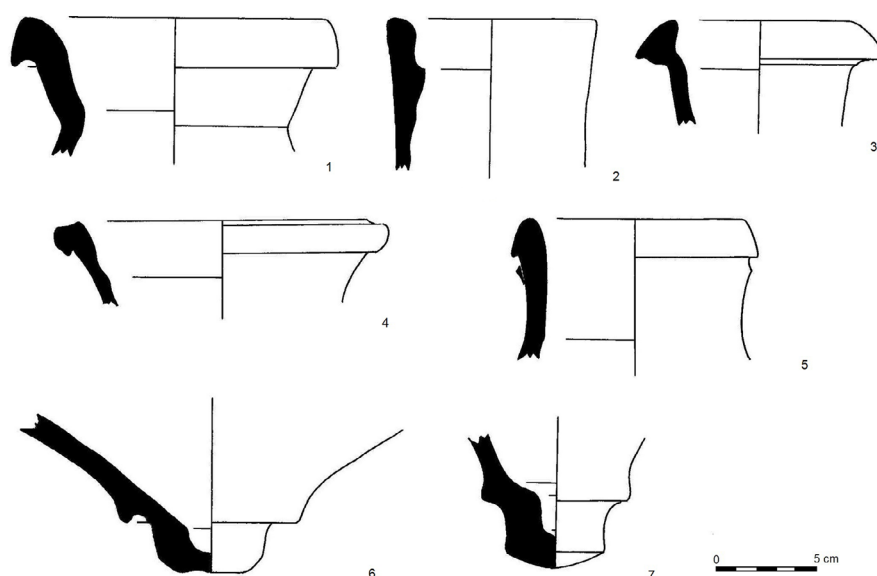

Figura 5. Àmfores. 1-Keay 62A; 2-Keay 55A; 3-Keay 35B; 4 i 5-indeterminades; 6 i 7-pivots atribuïbles a les f. Keay 62.

La ceràmica comuna oxidada (fig. 6, 1-3), malgrat el gran volum de fragments recuperats, es troba composta per pocs individus amb formes representatives i identificables, ja que la major part són fragments sense forma. Hem de destacar-hi sobretot morters amb llistell i fragments amb una decoració pentinada, incisa i estampada (fig. 7), que no és estranya en el context cronològic que ens ocupa i que també es troben en les àmfores del tipus Keay 79 (Keay, 1984, pp. 369-374).

Finalment, la ceràmica reduïda de cuina (fig. 6, 4-6), tot i ser numèricament poc representativa, compta amb alguns exemplars significatius, entre els quals trobem olles de perfil en «S», recipients de parets reentrants (hemisfèrics o carenats) i

tapadores, entre d'altres. Pel seu relatiu bon estat de conservació, per la dimensió dels fragments i per les similituds que mantenen entre ells, creiem que —a diferència de la comuna oxidada— bona part d'aquests individus de ceràmica reduïda de cuina pertanyen majoritàriament a l'horitzó cronològic tardoantic propi de la fossa (Roig, Coll, 2011).

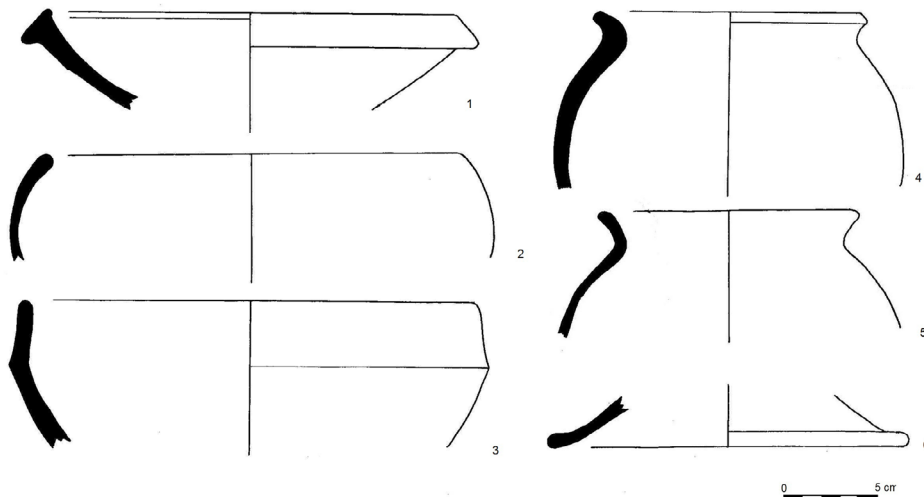

Figura 6. 1-3) Comuna oxidada a torn; 4-6) Reduïda de cuina.

CRONOLOGIA

Ja a primer cop d'ull i sense cap mena de dubtes, el conjunt ceràmic localitzat al carrer Sant Bonós, 2 de Blanes ofereix una cronologia que hem de situar en ple segle VI dC. Amb alguna lògica absència, el repertori formal tant de la vaixel·la de taula com de les àmfors que hem localitzat és l'habitual en la major part dels contextos ceràmics d'aquest període al Mediterrani Occidental, on es repeteixen amb insistència els exemplars de les formes Hayes 93, 94, 99 i 103 en T. S. Africana D, i Keay 55 i 62 en àmfors africanes, tal com hem localitzat nosaltres al jaciment blanenc. Cap d'aquestes formes de vaixel·la de taula apareix abans de l'any 500, i pel que fa a les dues formes d'àmfors esmentades, tot i que se'n poden trobar al segle V avançat, és al segle VI quan abunden més amb molta diferència. Cal dir que hi ha algunes formes una mica més antigues, com la Hayes 91B en T. S. Africana D i la Keay 35B en àmfora africana que, tot i que poden arribar al segle VI, són més habituals al segle V.

Si provem de precisar una mica més la cronologia de la fossa de Blanes, hem de fixar-nos en alguns exemplars concrets que ens hi ajuden. Per una banda, tenim la base amb decoració estampada de l'estil E (ii), que no apareix abans de l'entorn a l'any 525/530 i que serà habitual fins a finals de segle (Atlante, 1981, pp. 132-135). El nostre exemplar (fig. 4) podria pertànyer a una servidora de les formes Hayes 103 o 104, i el motiu figurat (un lleó que ataca i mossega un cèrvid) respon a les característiques pròpies d'aquest estil decoratiu.

També tindrien una cronologia semblant els dos exemplars de Hayes 99-Lamboglia 1 (un dels quals és un perfil complet; fig. 3, 2), que no es produeixen abans del segon quart del segle VI i que són habituals fins més enllà de l'any 575 (Atlante, 1981, pp. 109-110). Pel que fa a les formes Hayes 94, 91 C, 103A i Atlante XLVI,

Figura 7. Comuna oxidada a torn (assimilable a àmfora Keay 79).

5 (fig. 3), no és estrany tampoc —ans al contrari— que apareguin a les dècades centrals del segle VI i que es mantinguin fins ben entrada la segona meitat de la centúria (Atlante, 1981, pp. 98-99, pp. 105-107 i p. 110). Per tant, podem descartar d'entrada una datació de primer quart/primer terç de segle i valorar, en canvi, que és en contextos de segon i tercer quart del segle VI quan es troba habitualment un repertori formal com el nostre.

A partir d'aquí, podem ajustar una mica més la forquilla cronològica de la fossa blanenca gràcies a l'exemplar de la forma Hayes 104B (fig. 3, 5), que és la peça de cronologia inicial més tardana que hem localitzat. Aquesta forma no apareix fins entrada la segona meitat del segle VI, i és més habitual a partir de l'any 570/575 i fins al tombant de segle (Atlante, 1981, p. 95; Járrega, 2013, p. 160).

Aquesta dada l'hem de conjuminar amb el fet —significatiu— que al voltant de l'any 580 comença a disminuir sensiblement l'aparició de formes com les Hayes 94, 99 i 103A en T. S. Africana D, presents en el nostre abocador. Finalment, hi ha un darrer element de precisió, que és l'absència total de formes pròpies i habituals del segle VII, com les Hayes 104C, 105 i 109 o les àmfores Keay 61. Això ens permet descartar una cronologia posterior a l'any 600 per al nostre conjunt ceràmic.

Paral·lels semblants al nostre, datats entre mitjans i la segona meitat del segle VI en contextos d'antigues *urbes* del litoral català, els tenim per exemple a la fase V de la carretera de Sant Martí d'Empúries (Llinàs, 1997, pp. 156-161) i al carrer Font i Cussó de Badalona (Comas, Padrós, 1997).

Així doncs, a partir de les dades ofertes pel material arqueològic recuperat en el nostre jaciment, i amb una anàlisi dels contextos ceràmics afins identificats en jaciments coetanis, podem situar l'obliteració de la fossa localitzada al carrer Sant Bonós, 2 de Blanes amb tota seguretat a la segona meitat del segle VI i, com a moment més probable, entorn dels anys 570-580.

CONCLUSIONS

Per les seves dimensions reduïdes i limitades, i pel fet que es tracta d'una fossa retallada en estrats anteriors i que no està relacionada amb cap altra estructura ni estrat, no podem obviar el fet que ens trobem davant d'una troballa aïllada. Tanmateix, pel que fa al context arqueològic blanenc, el resultat d'aquesta intervenció constitueix un document històric de gran importància, ja que és la primera vegada que es testimonia activitat humana al bell mig del llarg període històric, fins ara totalment desconegut, que discorre entre la *Blandae* republicana i altimperial i la Blanes medieval.

No podem parlar encara, és cert, de continuïtat urbana (la Blanes medieval sorgirà segles més tard, a l'altra banda de la riera), i ni tan sols d'una darrera fase de funcionament del nucli urbà d'època romana, que l'arqueologia es resisteix de moment a allargar de forma clara més enllà de finals de l'Alt Imperi. Però és obvi que aquesta troballa atorga un bri de certesa —el primer que tenim de manera innegable— respecte a l'activitat humana a Blanes en aquests segles encara foscos de l'antiguitat tardana, i també és cert que dona una mica més de valor als difusos

indicis cementirials apuntats arran de la intervenció de l'any 2018, abans esmentada, al costat de la capella de l'Antiga.

Potser el que hem trobat respon a un fet puntual i aïllat, desconnectat de l'evolució urbana de *Blandae*, però no podem (ni volem) descartar tampoc la seductora possibilitat d'haver-nos topat amb els primers documents d'una Blanes tardoantiga o visigòtica, que no dubtem que seria de molta menor entitat que l'*urbs* anterior, però que ajudaria a connectar l'esplendor dels primers segles de la ciutat amb l'embrió de la Blanes medieval, moderna i contemporània. Això, però, només es podrà anar confirmant a mesura que s'efectuïn noves troballes arqueològiques.

BIBLIOGRAFIA

- Atlante (1981). *Atlante delle forme ceramiche I. Ceramica fine romana nel bacino mediterraneo (Medio e Tardo Impero)*, Roma.
- Burgueño, E. i Vilà, M. V. (2000). Blanda, *parvum oppidum civium romanorum*. Les restes romanes de Blanes, *Blanda*, 3, pp. 29-37.
- Comas, M. i Padrós, P. (1997). Un context ceràmic del segle VI a Baetulo, *Arqueomediterrània*, 2, pp. 121-130.
- Járrega, R. (2013). Las últimas importaciones romanas de cerámica en el este de *Hispania Tarraconensis*: una aproximación, *SPAL. Revista de Prehistoria y Arqueología*, 22, pp. 143-172.
- Járrega, R. (2015). El comercio con Africa y el Mediterráneo en las costas orientales de Hispania entre los siglos V y VII: las producciones cerámicas. Dins *Ipsam Nolum barbari vastaverunt. L'Italia e il mediterraneo occidentale tra il V secolo e la metà del VI. Atti del convegno internazionale di studi. Cimitile-Nola-Santa Maria Capua Vetere, 18-19 giugno 2009*, pp. 167-185.
- Key, S. J. (1984). *Late roman amphorae in Western Mediterranean. The Catalan evidence*. BAR International Series, 196. Oxford.
- Llinàs, J. (1997). La excavación de la carretera de Sant Martín de Ampurias (Gerona): un ejemplo de la evolución de los contextos cerámicos durante la Antigüedad tardía en el litoral catalán, *Archivo Español de Arqueología*, 70, pp. 149-169.
- Llinàs, J. (2020). La represa de les excavacions arqueològiques a la ciutat romana de *Blandae* (Blanes, la Selva), *XV Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, pp. 203-206.
- Llinàs, J. (2022). Primeres excavacions arqueològiques en extensió a la Peña dels Padrets, *Blanda*, 25, pp. 42-49.
- Llinàs, J. (2023). Un sector de l'*urbs* de *Blandae* al jaciment de la Peña dels Padrets (Blanes, la Selva). Dins Burch, J., Nolla, J. M., Tremoleda, J. *El gran canvi. La fundació de les primeres ciutats romanes al nord-est de la Hispania Citerior*. Documenta Universitaria-Universitat de Girona, pp. 63-70.
- Manzano, S. (2002). *Sondeig al solar nº 2 del carrer Sant Bonós (Blanes, la Selva)*. Memòria d'excavació. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

- Roig, J. i Coll, J. M. (2011). El registre ceràmic dels assentaments i vilatges de l'Antiguitat Tardana de la Depressió Litoral i Prelitoral (segles VI-VIII). caracterització de les produccions i estudi morfològic, *IV Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya*, pp. 211-226.
- Vilà, M. V. (1982). Els Padrets, Blanes, *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1982.
- Vilà, M. V. (1986). El jaciment romà de «Els Padrets» de Blanes, *Revista de Girona*, 119, pp. 85-88.
- Vilà, M. V. et al. (1978). Aportaciones al conocimiento de la antigua *Blandae, Pyrenae* 13-14, pp. 211-251.